کلام فقهاء درباره رقص:

الف) شیخ انصاری: مرحوم شیخ چنانکه خواندیم رقص را از مصادیق «لهو بما یکون عن بطرٍ» که حرام است، قرار داده است.

ب) ابن ادریس حلّی:

مرحوم ابن ادریس حرمت بیع آلات ملاهی را از مکاسب محرمه بر می شمارد و در ضمن آن «رقص» را بر می شمارد. ممکن است مراد «بیع آلات رقص» باشد و ممکن است مراد «کسب اجرت بر رقص» باشد.

«المکاسب علی ثلاثة أضرب: محظور علی کل حال، و مکروه، و مباح علی کل حال، فأمّا المحظور علی کلّ حال، فهو کلّ محرم من المأکل و المشارب، و سیرد ذلک فی موضعه، و تراه فی أبوابه من هذا الکتاب، إن شاء اللّه تعالی.

و الأجرة علی خدمة السلطان الجائر، و معونته، و تولی الأمر من جهته، اتباعه فی فعل القبیح، و لمعونته، و أمره و نهیه بذلک، و الرضا بشیء منه، مع ارتفاع التقیة، و التمکّن من ترک ذلک، و الإلجاء إلیه.

و التعرض لبیع الأحرار، و ابتیاعهم، و أکل أثمانهم، و کذلک مملوک الغیر بغیر إذن مالکه.

و آلات جمیع الملاهی، علی اختلاف ضروبها، من الطبول، و الدفوف، و الزمر، و ما یجری مجراه، و القضیب، و السیر، و الرقص، و جمیع ما یطرب من الأصوات و الأغانی، و ما جری مجری ذلک، و الخبال علی اختلاف وجوهه، و ضروبه، و آلاته.»[1]

خبال: فساد تباهی

قضیب: [یا: قصب]: نی/ سیر: (این لغت ظاهراً تصحیف است و یا «سمر»: شب نشینی یا شَبَر: فرح]

ج) علامه در نهایه:

«السادس: یحرم جمیع آلات الملاهی من الدفوف و الطبول و الزمر و القصب و الشبر و الرقص، و جمیع ما یطرب.»[2]

۱. السرائر الحاوی لتحریر الفتاوی؛ ج۲، ص۲۱۴.

۲. نهایة الإحکام فی معرفة الأحکام؛ ج۲، ص۵۲۹.

@seyedhasankhomei

شَبَر: فرح [احتمالا این لغت تصحیف سمر: شب نشینی باشد]

د) شهید اول:

«و ثانیها: ما حرم لغایته، کالعود و الملاهی من الدفّ و المزمار و القصب و الرقص و التصفیق.» [1]

هـ) مرحوم بحرانی:

«الخامس: ما حرّم لغایته أیضا کالعود، و الملاهی من الدف، و المزمار، و القصب، و الرقص، و التصفیق، و جمیع أنواع القمار و آلاته، و قد تقدّم فی خبر تحف العقول و تفسیر النعمانی ما یدل علی هذا التعمیم.

و فی خبر کلیب الصیداوی قال: سمعت الصادق علیه السّلام یقول: ضرب العیدان ینبت النفاق فی القلب، کما ینبت الماء الخضرة.

و فی عدة من الأخبار عنهم علیهم السّلام أنه قال صلی اللّه علیه و آله و سلّم: أنها کم عن الزفن و المزمار و عن الکوبات و الکبرات.» [2]

زَفن: رقص

و) علامه در اجوبه المسائل المهنائیه:

«مسألة (۷) ما یقول سیدنا الإمام العلامة فی وضع الإنسان وجهه علی الأرض عند أبواب المشاهد الشریفة، و تمریغ خده علیها، هل یکون ذلک الفعل حراما لان هذا یشبه بالسجود و هذا أمر مختص باللّه، و قد بالغ المتصوفون و أرباب الطریقة فی النهی عن هذا و غیره مما یقاربه، فهل یکون مکروها أو هو مستحب فی هذه الأماکن المشرفة، بین لنا ذلک بین اللّه لک الهدی و جنبک الردی.

الجواب

عن ذلک ان قصد الفاعل أن یکون السجود لغیر اللّه تعالی کان عاصیا، و ان قصد السجود للّه تعالی و الشکر علی وصوله الی تلک البقعة المبارکة الشریفة و التذلل للإمام بالتقبیل لتربته کان مثابا علی ذلک.

---

۱. الدروس الشرعیة فی فقه الإمامیة؛ ج۳، ص۱۶۶.

۲. سداد العباد و رشاد العباد؛ ص۴۲۴.

@seyedhasankhomei

و لا عبرة بنهی الصوفیة عن ذلک، فإنه أولی من اعتمادهم فی الرقص و التصفیق بالأیدی الذی نهی اللّه عنه فی کتابه العزیز.» [1]

تمریغ: غلطاندن در خاک

فانه اولی: سجده برای اینکه به آن اعتماد کنیم اولی است از اعتمادی که صوفیه می کنند...

ز) فیض کاشانی:

«قال اللّه عز و جل یا أَیُّهَا الَّذِینَ آمَنُوا اذْکُرُوا اللَّهَ ذِکْراً کَثِیراً وَ سَبِّحُوهُ بُکْرَةً وَ أَصِیلًا. » [2]

بیان: الزفن اللعب و الرقص و الزمر التغنی فی القصب و الکوبة مرّ تفسیرها و الکبر محرکة الطبل.» [3]

ح) صاحب وسائل:

«و الأحادیث الواردة فی ذمّ النواصب و لعنهم علی العموم و الخصوص، و أنّهم شرّ من الیهود و النصاری، و غیر ذلک کثیرة متفرّقة فی أماکنها. و فیها و فیما مضی و یأتی غایة التنفیر و الترهیب من مخالطتهم و مطالعة کتبهم، فضلا عن حسن الظنّ بهم، فکیف بقبول قولهم، خصوصا فیما خالف الأئمّة علیهم السّلام کإباحة الغناء و الرقص و الملاهی.» [4]

۱. أجوبة المسائل المهنائیة؛ ص۲۴.

۲ . الوافی؛ ج۵، ص۱۰۸۳

۳. الوافی؛ ج۹، ص۱۴۳۹

۴. رسالة فی الغناء (للحر العاملی)؛ ص۵۸.

@seyedhasankhomei